

ЗАКОН УКРАЇНИ
«Про основні засади формування сприятливих умов
для підприємницької діяльності в Україні
(Акт про свободу підприємництва)»

Цей Закон визначає правові та організаційні засади, основні принципи, механізми і заходи щодо формування сприятливих умов для здійснення підприємницької діяльності в Україні, забезпечення реалізації суб'єктами владних повноважень конституційних гарантій свободи підприємницької діяльності, яка не заборонена законом.

Розділ І.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. Терміни “господарська діяльність”, “суб'єкт господарювання” у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Господарському кодексі України.

2. Термін “суб'єкти владних повноважень” у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Кодексі адміністративного судочинства в Україні.

3. Терміни “державна регуляторна політика”, “регуляторний акт”, “регуляторний орган” у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Законі України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”.

4. Терміни “державний нагляд (контроль)”, “органи державного нагляду (контролю)”, “заходи державного нагляду (контролю)” у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Законі України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”.

5. Наведене у цьому Законі значення терміну “орган державного нагляду (контролю)” включає “органи державного нагляду (контролю)” у значенні, наведеному в Законі України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”, та “контролюючий орган” у значенні, наведеному в Податковому кодексі України.

6. Терміни “зовнішньоекономічна діяльність”, “зовнішньоекономічний договір (контракт)” у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Законі України “Про зовнішньоекономічну діяльність”.

7. Термін “валютне регулювання (контроль)” у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Законі України “Про валюту і валютні операції”.

8. Термін “фінансовий моніторинг” у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Законі України “Про запобігання та протидію легалізації

(відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”.

9. Якщо в окремих законах наводяться інші значення термінів, ніж ті, що передбачені цим Законом, то в цілях цього Закону застосовуються терміни у значеннях, що визначені у ньому.

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають з приводу формування та реалізації державної політики розвитку підприємництва, державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності, ліцензування, офіційної звітності, видачі, переоформлення, анулювання документів дозвільного характеру, надання адміністративних послуг, сертифікації, акредитації, ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції, державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, незалежної професійної діяльності.

2. Дія цього закону не поширюється на відносини, які виникають щодо:

1) контролю за дотриманням бюджетного законодавства, що здійснюється в порядку, передбаченому Бюджетним кодексом України;

2) ліцензування та державного нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у сферах енергетики та комунальних послуг, що здійснюються в порядку, передбаченому законами України “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг”, “Про ринок електричної енергії”;

3) ліцензування, дозвільної діяльності та державного нагляду (контролю) в галузі телебачення і радіомовлення, що здійснюються в порядку, передбаченому Законом України “Про телебачення і радіомовлення”;

4) дозвільної діяльності та державного нагляду за дотриманням вимог безпеки використання ядерної енергії, що здійснюються в порядку, передбаченому Законом України “Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії”;

5) ліцензування професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, що здійснюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку відповідно до Закону України “Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків”;

6) функціонування дозвільної системи, що поширюється на операції зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими матеріалами і речовинами, сильнодіючими отруйними речовинами, в порядку, передбаченому законодавством про дозвільну систему;

7) дозвільної діяльності у сфері цивільної авіації, що здійснюється відповідно до Повітряного кодексу України;

8) державного нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами космічної діяльності України приватної форми власності законодавства про космічну діяльність в Україні, що здійснюється відповідно до Закону України “Про космічну діяльність”;

9) діяльності на ринку азартних ігор, що провадиться відповідно до Закону України “Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор”;

10) заходів, що здійснюються у сфері захисту прав інтелектуальної власності відповідно до законів України “Про авторське право і суміжні права”, “Про охорону прав на промислові зразки”.

Стаття 3. Місце Закону в системі законодавства

1. Цей Закон спрямований на реалізацію конституційних гарантій свободи підприємницької діяльності. Норми цього Закону мають пріоритет у разі розбіжностей в регулюванні одних і тих самих відносин та/або питань різними актами законодавства.

2. Закони та інші нормативно-правові акти у сфері дії цього Закону повинні ґрунтуватися на засадах і принципах, встановлених цим Законом.

3. Посадові (службові) особи суб’єктів владних повноважень при виконанні покладених на них службових обов’язків у сфері дії цього Закону, в т. ч. при підготовці, прийнятті (ухваленні) і впровадженні нормативно-правових актів, повинні додержуватися засад і принципів, а також застосовувати механізми, які встановлені цим Законом.

Стаття 4. Забезпечення свободи підприємницької діяльності

1. Основними цілями держави щодо забезпечення свободи підприємницької діяльності є:

1) формування нормативно-правових, адміністративних, податкових, організаційних і інформаційних умов для безперешкодної реалізації економічних прав громадян, всебічного забезпечення конституційних гарантій свободи підприємницької діяльності;

2) створення умов для сталого розвитку національної економіки та реалізація підприємницького потенціалу громадян й інших осіб, що мають намір здійснювати підприємницьку діяльність на території України після проходження адміністративних процедур, передбачених законом;

3) скорочення часових і фінансових витрат суб’єктів господарювання на виконання вимог регуляторних актів, підготовку та подання офіційної періодичної звітності, отримання адміністративних послуг та проходження інших адміністративних процедур, передбачених законодавством;

4) створення нормативно-правових, інституційних, адміністративних і організаційних передумов для формування та реалізації послідовної і дієвої державної політики розвитку підприємництва;

5) забезпечення обґрунтованості, передбачуваності та ефективності державної регуляторної політики, впровадження сучасних методів і механізмів регулювання господарських відносин;

б) недопущення обмеження і спотворення конкуренції внаслідок державного регулювання господарських відносин та/або запровадження адміністративних перешкод для здійснення господарської діяльності.

Стаття 5. Сприятливий правовий режим для господарської діяльності

1. Суб'єкти владних повноважень забезпечують гарантії свободи підприємницької діяльності шляхом встановлення сприятливого правового режиму здійснення підприємницької діяльності, що передбачає:

1) скорочення регуляторного втручання держави у господарську діяльність, обґрунтоване запровадження або зміна державного регулювання господарських відносин з дотриманням засад і принципів, встановлених цим Законом;

2) забезпечення узгодженості та необтяжливості державного регулювання господарських відносин і проходження адміністративних процедур, необхідних для започаткування та/або здійснення господарської діяльності;

3) обґрунтування регуляторними органами доцільності прийняття та застосування регуляторних актів, можливість їх оскарження і скасування за ініціативи суб'єктів господарювання;

4) скасування регуляторних актів, які не відповідають принципам державної регуляторної політики, засадам і принципам, встановленим цим Законом, а також які виявилися неефективними або які визнано застарілими;

5) періодичний перегляд державного регулювання господарських відносин, усунення не виправданих нормативно-правових та адміністративних перешкод для здійснення господарської діяльності.

2. Порядок застосування механізмів упорядкування та перегляду регуляторного середовища визначається окремим законом відповідно до засад і принципів, встановлених цим Законом.

3. Сприятливий правовий режим здійснення підприємницької діяльності передбачає плановірність і передбачуваність змін державного регулювання господарських відносин виключно з дотриманням засад і принципів, встановлених цим Законом, та недопущення прийняття нормативно-правових актів, що погіршують умови здійснення господарської діяльності.

4. Держава забезпечує безперешкодний доступ суб'єктів господарювання до суду з метою захисту їх прав та законних інтересів, а також непорушності їх права представляти і захищати свої інтереси в суді, не залежно від предмету, ціни позову (оскарження) та/або форми судочинства.

Стаття 6. Презумпція добросовісності суб'єктів господарювання

1. Суб'єкт господарювання вважається добросовісним і не може бути притягнутий до відповідальності, поки його вину (вину його посадових осіб) не доведено у встановленому законом порядку.

2. Добросовісність полягає у добросовісному виконанні суб'єктом господарювання (його посадовими особами) вимог законодавства і додержанні загальноприйнятих звичаїв ділового обороту та господарської практики при

здійсненні підприємницької діяльності, у повазі до прав та інтересів інших осіб, а також у відповідальності за наслідки власної господарської діяльності.

3. Суб'єкти владних повноважень, їх посадові особи не можуть на власний розсуд встановлювати факти порушень законодавства, підстави для застосування санкцій і міру відповідальності суб'єкта господарювання (його посадових осіб) та самовільно застосовувати заходи реагування (санкції) інакше як у порядку, встановленому законами.

У разі виникнення спорів і суперечностей між суб'єктом господарювання та суб'єктом владних повноважень щодо тлумачення і застосування норм законодавства, діє презумпція добросовісності суб'єкта господарювання.

4. Відповідальність суб'єкта господарювання (його посадових осіб) за порушення законодавства повинна бути співмірною і пропорційною порушенню та наслідкам вчинення такого порушення для суспільства та держави.

5. Держава всебічно підтримує і заохочує добросовісність підприємницької діяльності та захищає добросовісних суб'єктів господарювання.

Розділ II.

ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВОБОДИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МЕХАНІЗМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Стаття 7. Ризикоорієнтованість державного регулювання господарської діяльності

1. Ризикоорієнтованість державного регулювання господарської діяльності – механізм реалізації державної політики з питань ліцензування, дозвільної системи і видачі документів дозвільного характеру, державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності залежно від ступеня ризику від провадження господарської діяльності, згідно з яким встановлюється відповідний режим державного регулювання і контролю господарської діяльності з метою запобігання і усунення визначених ризиків.

2. У разі якщо орган ліцензування, дозвільний орган, орган державного нагляду (контролю) у межах своєї компетенції не забезпечив у встановлений строк розробку та запровадження системи критеріїв визначення ступеня ризику від провадження господарської діяльності у відповідній сфері або за відповідним видом господарської діяльності, суб'єкти господарювання звільняються від обов'язку одержання відповідних ліцензій, документів дозвільного характеру або проходження відповідних заходів державного нагляду (контролю) до переходу на ризикоорієнтовані засади здійснення зазначеними органами своїх повноважень.

3. Кабінет Міністрів України затверджує та реалізує план заходів щодо запровадження відповідно до цієї статті ризикоорієнтованого механізму щодо ліцензування видів господарської діяльності, здійснення видачі документів дозвільного характеру, ініціювання, планування та здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Стаття 8. Відмова від регулювань, що ускладнюють господарську діяльність

1. Таким, що ускладнює господарську діяльність, вважається:

1) регуляторний акт, який передбачений планом діяльності регуляторного органу з підготовки проєктів регуляторних актів на відповідний календарний рік, або підготовлений регуляторним органом проєкт регуляторного акта – якщо цілі прийняття регуляторного акта, передбачені ним механізми і заходи з розв'язання існуючих проблем не відповідають принципам державної регуляторної політики, встановлених законом;

2) діючий регуляторний акт (його окремі положення), який визнано таким, що не відповідає принципам державної регуляторної політики (в т. ч. визнано неадекватним або таким, що виявився неефективним);

3) діючий регуляторний акт, який не пройшов відповідно до цього Закону обов'язковий періодичний перегляд у строки, встановлені законом.

2. Запланований або підготовлений регуляторний акт, зазначений у пункті першому частини першої цієї статті, відповідно до цього Закону вилучається з плану, призупиняється у підготовці рішенням регуляторного органу або на підставі рішення суду за адміністративним позовом уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики.

3. Діючий регуляторний акт (його окремі положення), зазначений у пункті другому частини першої цієї статті, відповідно до цього Закону скасовується або втрачають чинність його окремі положення рішенням регуляторного органу або на підставі рішення суду за адміністративним позовом уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики.

4. Регуляторний акт, зазначений у пункті третьому частини першої цієї статті, відповідно до цього Закону втрачає чинність після спливу встановленого законом граничного строку його обов'язкового періодичного перегляду та скасовується рішенням регуляторного органу, який прийняв (ухвалив) цей акт, або за рішенням суду.

5. Відповідальність за додержання положень цієї статті щодо недопущення підготовки та прийняття проєктів регуляторних актів, скасування чинних регуляторних актів, які обмежують свободу підприємницької діяльності, покладається на регуляторний орган та його посадових (службових) осіб.

Стаття 9. Упорядкування регуляторного середовища

1. Упорядкування регуляторного середовища – комплекс заходів з усунення не виправданих нормативно-правових перешкод для здійснення господарської діяльності, спрямований на забезпечення відповідності дій регуляторних з планування регуляторної діяльності та підготовки проєктів регуляторних актів принципам державної регуляторної політики, запобігання ускладненню або дублюванню державного регулювання господарських відносин.

2. Відповідальність за забезпечення відповідності запланованих і підготовлених проєктів регуляторних актів принципам державної регуляторної

політики та уникнення ускладнення і дублювання державного регулювання господарських відносин при підготовці і прийнятті нових регуляторних актів покладається регуляторний орган та його посадових (службових) осіб.

3. Для забезпечення недопущення і усунення невинуватених нормативно-правових перешкод у реалізації суб'єктами господарювання гарантій свободи підприємницької діяльності здійснюються такі заходи:

1) регуляторні органи у планах з підготовки проєктів регуляторних актів на наступний календарний рік за кожним із запланованих для підготовки проєктів зазначають відомості про:

цілі і правові підстави прийняття регуляторного акта;

існуючі проблеми, які пропонується розв'язати;

механізми і заходи з розв'язання існуючих проблем, які будуть передбачені запланованим регуляторним актом;

вимоги щодо здійснення господарської діяльності, які передбачаються запланованим регуляторним актом;

адміністративні витрати суб'єктів господарювання, які виникають внаслідок прийняття регуляторного акта;

планований період підготовки і прийняття регуляторного акта;

2) зміни до затвердженого і оприлюдненого плану з підготовки проєктів регуляторних актів можуть вноситися регуляторним органом не пізніше, ніж протягом трьох місяців з дня його оприлюднення, крім змін щодо підготовки регуляторних актів, необхідність прийняття яких у встановлений строк передбачена законом;

3) не допускається прийняття регуляторного акта, підготовка якого не була передбачена у встановленому порядку регуляторним органом у плані з підготовки проєктів регуляторних актів на відповідний календарний рік;

4) регуляторні органи при підготовці аналізу регуляторного впливу та під час впровадження регуляторних актів обов'язково здійснюють оцінку впливу регуляторних актів на конкуренцію і не допускають прийняття та/або здійснюють скасування положень і норм, які обмежують або спотворюють конкуренцію;

5) міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування проводять відповідно до цього Закону періодичний (не рідше одного разу на 5 років) перегляд регуляторного середовища для здійснення господарської діяльності у сферах та на території, які належать до їх відання, у порядку, встановленому законом, і за методикою, яка затверджується Кабінетом Міністрів України;

6) регуляторний орган при підготовці нового регуляторного акта в обов'язковому порядку одночасно вносить пропозиції щодо скасування раніше прийнятих регуляторних актів та/або щодо зміни окремих положень діючих регуляторних актів, які стосуються регулювання відповідної сфери господарських відносин;

7) при прийнятті нового регуляторного акта суб'єкти владних повноважень в обов'язковому порядку переглядають діючі регуляторні акти, які визначені

розробником нового регуляторного акта та стосуються регулювання відповідних господарських відносин;

8) у разі якщо новий регуляторний акт стосується регулювання одних і тих самих господарських відносин, які вже регулюються одним або кількома регуляторними актами (їх окремими положеннями), відповідні регуляторні органи у цілях забезпечення послідовності і узгодженості державного регулювання забезпечують скасування інших діючих регуляторних актів (їх окремих положень), які стосуються регулювання одних і тих самих господарських відносин, або вносять до цих актів (їх окремих положень) відповідні зміни для їх узгодження з новим регуляторним актом.

4. Контроль за додержанням регуляторними органами вимог, встановлених пунктами першим – третім частини третьої цієї статті, та відповідності запланованих регуляторних актів принципам державної регуляторної політики покладається на уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики.

Висновок щодо встановлення невідповідності запланованого або підготовленого проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики направляється уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики у десятиденний строк з дня його затвердження до відповідного регуляторного органу, який зобов'язаний протягом тридцяти днів вилучити запланований регуляторний акт з плану підготовки або призупинити підготовку проекту регуляторного акта, стосовно якого встановлено невідповідність.

У разі невиконання регуляторним органом заходів, передбачених висновком уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики, у встановлений строк, запланований регуляторний акт вилучається з плану або зупиняється підготовка проекту відповідного регуляторного акта на підставі рішення суду за адміністративним позовом уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики.

5. Міністерство юстиції України (його територіальні органи) у порядку, визначеному Кабінету Міністрів України, під час державної реєстрації прийнятих регуляторних актів забезпечує контроль дотримання вимог, передбачених пунктами сьомим і восьмим частини третьої цієї статті.

Стаття 10. Обов'язковий періодичний перегляд діючих регулювань

1. Періодичний перегляд діючих регулювань – періодичне проведення регуляторними органами у строки та в порядку, визначеними законом, комплексного аналізу наслідків та результатів застосування регуляторних актів (в т. ч. дотримання принципів державної регуляторної політики), а також здійснення заходів з дерегулювання господарської діяльності у сферах та/або на території, які належать до відання відповідних регуляторних органів.

2. Порядок і періодичність перегляду регуляторних актів та здійснення заходів з дерегулювання господарської діяльності у відповідних сферах та/або на відповідних територіях визначаються окремим законом згідно засад, встановлених цим Законом.

3. Обов'язковому періодичному перегляду підлягають:

1) регуляторні акти Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади;

2) регуляторні акти місцевих органів виконавчої влади;

3) регуляторні акти органів місцевого самоврядування.

Зазначені регуляторні акти, які не пройшли обов'язковий періодичний перегляд у строки, встановлені законом, вважаються неправомірними після спливу такого строку та підлягають скасуванню відповідним регуляторним органом або судом.

4. Регуляторний акт, який на підставі висновку уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики визнається неадекватним або який виявився неефективним, скасовується відповідним регуляторним органом або судом.

Висновок щодо визнання регуляторного акта таким, який визнано неадекватним або який виявився неефективним, направляється уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики у десятиденний строк з дня його затвердження до відповідного регуляторного органу, який зобов'язаний протягом шістдесяти днів скасувати прийнятий ним регуляторного акта, який визнано неефективним.

У разі не скасування у визначений строк регуляторного акта відповідним регуляторним органом, такий регуляторний акт скасовується на підставі рішення суду за адміністративним позовом уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики.

5. Скасування регуляторних актів (їх окремих положень), які не відповідають принципам державної регуляторної політики, може бути ініційоване суб'єктами господарювання та їх об'єднання шляхом звернення до уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики.

Стаття 11. Обов'язкове обґрунтування контрольного втручання держави у господарську діяльність

1. Не допускається здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) щодо суб'єктів господарювання, якщо їх діяльність містить незначні ризики, а також у разі якщо органами державного нагляду (контролю) не було виявлено порушень законодавства з боку таких суб'єктів господарювання протягом останніх трьох років.

2. Здійснення позапланових заходів державного нагляду та контролю виключно за рішенням суду – заборона здійснення органами державного нагляду (контролю) будь-яких позапланових перевірок господарської

діяльності без попереднього отримання рішення суду, яким надано відповідний дозвіл на здійснення такого заходу.

3. У разі виникнення встановлених законом підстав для здійснення позапланового заходу державного нагляду (контролю), такий захід проводиться з дозволу суду за адміністративним позовом уповноваженого органу державного нагляду (контролю). Порядок звернення органу державного нагляду (контролю) з позовом щодо підтвердження правомірності підстав для здійснення позапланового заходу державного нагляду та контролю щодо суб'єкта господарювання та надання дозволу на проведення такого заходу встановлюється законом.

Рішення приймається судом у порядку спрощеного позовного провадження, передбаченого законом. Строк здійснення позапланового заходу встановлюється судом залежно від предмету такого заходу у межах визначеного законом граничного строку для здійснення відповідного виду заходів державного нагляду (контролю).

4. Позаплановий захід державного нагляду (контролю) може бути розпочатий уповноваженим органом державного нагляду (контролю) до ухвалення рішення суду виключно у випадках та у порядку, встановлених законом, невідкладних заходів щодо усунення загроз життю і здоров'ю людей, довкіллю та/або загроз національній безпеці України.

У разі якщо позаплановий захід державного нагляду (контролю) у випадках, передбачених абзацом першим частини третьої цієї статті, розпочато до ухвалення рішення суду, уповноважений орган державного нагляду (контролю) не пізніше ніж впродовж 24 годин після початку такого заходу зобов'язаний звернутися до суду для ухвалення відповідного рішення.

5. Якщо у визначений законом строк орган державного нагляду (контролю) не звернувся із позовом у встановленому порядку до суду або якщо в задоволенні такого позову було відмовлено, позаплановий захід державного нагляду (контролю) та його результати (в т. ч. складені і прийняті за результатами такого заходу акти та розпорядчі документи) вважаються неправомірними і не підлягають виконанню суб'єктом господарювання.

Вилучені під час такого заходу у суб'єкта господарювання виробничі засоби, обладнання, матеріали, документи та/або інші носії інформації підлягають негайному поверненню, а завдані суб'єкту господарювання збитки відшкодовуються за рахунок відповідного органу державного нагляду (контролю).

6. Здійснення органами державного нагляду (контролю) позапланових заходів державного нагляду (контролю) щодо суб'єктів господарювання з порушенням вимог цієї статті є неправомірним.

Стаття 13. Виключність компетенції органу державного нагляду (контролю)

1. Виключність компетенції органу державного нагляду (контролю) – закріплення функцій державного регулювання та/або державного нагляду (контролю) у відповідній сфері або галузі господарської діяльності виключно за одним центральним органом виконавчої влади, який уповноважений законом

на здійснення державного регулювання та/або державного нагляду (контролю) у певній сфері або галузі господарської діяльності.

2. У цілях забезпечення виключності компетенції органу державного нагляду (контролю) не допускається:

1) дублювання повноважень органів державного нагляду (контролю) в одній і тій самій сфері господарської діяльності;

2) здійснення контролю діяльності (нагляду за діяльністю) суб'єкта господарювання декількома органами державного нагляду (контролю) з одного і того самого питання;

3) дублювання механізмів (засобів) регулювання і нагляду (контролю) (зокрема, ліцензування, сертифікації, акредитації, видачі документів дозвільного характеру тощо) в одній і тій самій сфері або галузі господарської діяльності (за одним і тим самим видом господарської діяльності).

3. Суб'єкт господарювання має право на власний розсуд обирати порядок проведення та послідовність планових заходів державного нагляду (контролю) щодо його діяльності шляхом обрання комплексного заходу або послідовного здійснення таких заходів різними органами державного нагляду (контролю) у межах встановленої законом граничної тривалості планових заходів протягом календарного року, а також обирати застосування альтернативних механізмів контролю, які передбачені законом.

Стаття 13. Сервісне спрямування державного нагляду (контролю)

1. Сервісне спрямування державного нагляду (контролю) – спрямованість діяльності органів державного нагляду (контролю) на створення умов для додержання суб'єктами господарювання вимог законодавства щодо здійснення певних видів господарської діяльності, запобігання можливим порушенням таких вимог шляхом надання інформації і роз'яснень, юридичної та консультативної підтримки суб'єктам господарювання.

2. Виявлення порушень та застосування до суб'єктів господарювання передбачених законом санкцій не вважаються пріоритетним завданням держави та спрямовується виключно для спонукання їх до добросовісного виконання вимог законодавства.

3. Забезпечення пріоритетності сервісної функції державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності включає:

1) здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності без застосування санкцій у разі виявлення порушень;

2) делегування окремих функцій контролю акредитованим третім особам у порядку, встановленому цим Законом та іншими законами;

3) запровадження альтернативних механізмів запобігання ризикам у господарській діяльності відповідно до цього Закону;

4) розвиток системи інформаційно-консультативної підтримки суб'єктів господарювання на основі різних форм консультативної підтримки, сучасних технологій та інформаційно-комунікаційних систем;

5) обов'язковість надання консультацій під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) та за результатами їх проведення з питань, які є предметом таких заходів;

б) інші механізми і заходи, передбачені законом та прийнятими на його виконання нормативно-правовими актами.

4. Порядок забезпечення пріоритетності здійснення сервісної функції держави у відповідній сфері державного нагляду (контролю) встановлюються законами, що регулюють питання здійснення державного нагляду (контролю) у відповідних сферах господарської діяльності.

Стаття 14. Звільнення від відповідальності за незначні порушення

1. Суб'єкт господарювання, який вчинив незначне порушення законодавства вперше, звільняється від відповідальності. У інших випадках вчинення суб'єктом господарювання порушень законодавства йому видається попередження або розпорядчий документ (припис) щодо їх усунення. Передбачена законом відповідальність (санкції) застосовуються до суб'єкта господарювання виключно у разі неусунення ним порушень у визначений строк.

2. Незначними є порушення, які не становлять загрози для життя і здоров'я людей, навколишнього середовища та національної безпеки.

3. Критерії розподілу правопорушень у сфері господарської діяльності на значні та незначні визначаються законом.

4. Наявність незначної заборгованості перед державним або місцевими бюджетами зі сплати податків і зборів або несплата штрафу незначного розміру не може бути підставою для обмеження прав суб'єкта господарювання та/або втрати статусу добросовісного суб'єкта господарювання, поки вину суб'єкта господарювання (його посадових осіб) не буде встановлено судом.

Стаття 15. Зупинення господарської діяльності виключно за рішенням суду

1. Зупинення господарської діяльності виключно за рішенням суду – превентивний механізм, який передбачає заборону повного або часткового зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг суб'єктами господарювання без рішення суду, яким надано дозвіл на застосування такого заходу реагування (санкції).

У разі виникнення встановлених законом підстав для застосування заходу реагування (санкції) у вигляді повного або часткового зупинення господарської діяльності уповноважений орган державного нагляду (контролю) звертається до суду з адміністративним позовом щодо надання дозволу на застосування такого заходу.

Порядок звернення органу державного нагляду (контролю) до суду з позовом щодо підтвердження правомірності підстав для повного або часткового зупинення господарської діяльності та надання дозволу на застосування такого заходу реагування (санкції) встановлюється законом.

2. Господарська діяльність відновлюється після її повного або часткового зупинення з моменту реєстрації органом державного нагляду (контролю) повідомлення суб'єкта господарювання про усунення усіх встановлених порушень. Реєстрація органом державного нагляду (контролю) повідомлення суб'єкта господарювання про усунення порушень законодавства є визнанням таким органом факту усунення суб'єктом господарювання відповідних порушень у повному обсязі та відсутності підстав для подальшого застосування такої санкції.

3. Застосування органами державного нагляду (контролю) заходу реагування (санкції) у вигляді повного або часткового зупинення господарської діяльності з порушенням вимог цієї статті є неправомірним.

Стаття 16. Гарантії недоторканості майна суб'єкта господарювання

1. Адміністративний арешт майна (в т. ч. коштів на рахунку) суб'єкта господарювання є винятковим заходом втручання держави у його господарську діяльність (санкцією) з метою забезпечення виконання ним передбачених законодавством зобов'язань перед державою або перед третіми особами.

2. Арешт майна (коштів на рахунку) суб'єкта господарювання застосовується виключно з підстав, встановлених законом, та за обсягом (вартістю), де це можливо встановити, має бути співмірним:

1) невиконаним податковим зобов'язанням – щодо арешту майна (коштів на рахунку) суб'єкта господарювання;

2) існуючим загрозам для життя і здоров'я людей, довкілля внаслідок порушень вимог законодавства – щодо арешту товарів, які виготовляються, зберігаються, переміщуються або реалізуються суб'єктом господарювання;

3) невиконаним майново-господарським зобов'язанням – щодо арешту майна (коштів на рахунку) суб'єкта господарювання.

3. Арешт майна (коштів на рахунку) суб'єкта господарювання без рішення суду про надання дозволу на застосування такого заходу (санкції) допускається лише в межах процедури виконавчого провадження, встановленої законом.

У випадках, передбачених законом, орган державного нагляду (контролю) може застосувати адміністративний арешт майна (коштів на рахунку) суб'єкта господарювання виключно на підставі рішення суду.

Порядок звернення органу державного нагляду (контролю) до суду з адміністративним позовом про надання дозволу на застосування арешту майна (коштів на рахунку) суб'єкта господарювання встановлюється законом.

4. Арешт майна (коштів на рахунку) суб'єкта господарювання скасовується з моменту реєстрації органом державного нагляду (контролю) повідомлення суб'єкта господарювання про усунення порушень та/або обставин, які спричинили застосування до нього такої санкції. Реєстрація органом державного нагляду (контролю) зазначеного повідомлення суб'єкта господарювання є одночасно актом скасування ним такої санкції та відновлення усіх прав відповідного суб'єкта господарювання щодо розпорядження його коштами на банківському рахунку.

Порядок повідомлення (доступу) банків до інформації про реєстрацію органом державного нагляду (контролю) зазначених повідомлень суб'єктів господарювання встановлюється Кабінетом Міністрів України.

5. Застосування адміністративного арешту майна (коштів на рахунку) суб'єкта господарювання з порушенням вимог цієї статті є неправомірним.

Стаття 17. Спрощення умов започаткування господарської діяльності

1. Умови для легкого започаткування господарської діяльності – встановлений законом вичерпний перелік дій щодо здійснення господарської діяльності та/або видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, передбачають набуття права їх здійснення шляхом одержання документів дозвільного характеру або інших підтвердних документів (в т. ч. свідоцтв, висновків, сертифікатів тощо), включення суб'єкта господарювання до певного реєстру, з урахуванням визначених за встановленими критеріями ризиків від провадження господарської діяльності.

2. Умови для легкого започаткування та здійснення господарської діяльності передбачають:

1) заборону запровадження додаткових обмежень щодо набуття суб'єктами господарювання права на здійснення певних видів господарської діяльності шляхом встановлення будь-яких вимог, відмінних від одержання ліцензій або документів дозвільного характеру;

2) спрощення вимог, що встановлюються ліцензійними умовами або є обов'язковими для отримання окремих документів дозвільного характеру;

3) скорочення переліку документів, які подаються для одержання ліцензій або документів дозвільного характеру;

4) скорочення сукупності окремих дій (в т. ч. одержання висновків, погоджень, технічних умов тощо), які передують одержанню ліцензій або документів дозвільного характеру.

3. Суб'єкти господарювання у випадках та у порядку, передбачених законом, набувають право на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності за принципом мовчазної згоди або за декларативним принципом.

4. Мовчазна згода – принцип, за яким суб'єкт господарювання набуває право на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності без отримання відповідних ліцензії, документа дозвільного характеру або іншого підтвердного документу (свідоцтва, висновку, сертифікату тощо) за умови, що суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою до відповідного суб'єкта надання адміністративної послуги подано у встановленому порядку заяву і документи згідно встановленого переліку, але у передбачений законодавством строк ліцензії, документ дозвільного характеру, інший підтвердний документ або відмову у їх видачі не отримано такому суб'єкту господарювання.

Якщо у визначений строк суб'єктом надання адміністративної послуги не видано відповідні ліцензії, документ дозвільного характеру, інший підтвердний документ або не отримано відмову у його видачі, суб'єкт господарювання звертається до уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики для отримання у п'ятиденний строк документа встановленої форми, що підтверджує право провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності за принципом мовчазної згоди.

Порядок взаємодії суб'єктів надання адміністративних послуг та уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері державної регуляторної політики забезпечення реалізації принципу мовчазної згоди та форма відповідного документа, що є підставою для провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності за принципом мовчазної згоди, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

5. Декларативний принцип – принцип, за яким суб'єкт господарювання набуває право на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності без отримання відповідних ліцензії, документа дозвільного характеру або іншого підтвердного документа (свідоцтва, висновку, сертифікату тощо) шляхом подання до ліцензійного або дозвільного органу, іншого суб'єкта надання адміністративних послуг декларації щодо відповідності господарської діяльності вимогам законодавства і критеріям відповідності, встановленим Кабінетом Міністрів України з урахуванням ступеня ризику від провадження певного виду господарської діяльності.

У разі якщо законодавством передбачена необхідність одержання документа дозвільного характеру, суб'єкт господарювання має право розпочати свою господарську діяльність без одержання такого документа шляхом застосування декларативного принципу за умови обов'язкового його одержання упродовж трьох місяців з дня подання відповідної декларації.

6. Видані на відповідний строк ліцензії, документи дозвільного характеру та інші підтвердні документи (в т. ч. свідоцтва, висновки, сертифікати тощо) не можуть бути змінені в частині їх вимог (умов) до провадження господарської діяльності і не підлягають переоформленню у зв'язку зі зміною законодавства, а також продовжують діяти до закінчення встановленого терміну їх дії, за винятком випадків, коли зміни законодавства передбачають спрощення вимог чи умов здійснення господарської діяльності або скасування відповідних документів.

Стаття 18. Спрощення офіційної звітності суб'єктів господарювання

1. Спрощення офіційної звітності суб'єктів господарювання – система заходів, спрямована на проведення перегляду форм та обсягів (в т. ч. переліку звітних документів, даних і відомостей) обов'язкової періодичної звітності суб'єктів господарювання, періодичності та порядку її подачі, з метою скасування видів звітності та скорочення обсягів звітних даних, вимоги щодо подання яких є необґрунтованими або технічно незабезпеченими.

Спрощення обов'язкової періодичної звітності проводиться шляхом здійснення функціонального перегляду системи офіційної звітності суб'єктів господарювання проводиться у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, і передбачає:

1) встановлення обґрунтованого і вичерпного переліку видів та форм обов'язкової періодичної звітності (в т. ч. скорочення обсягів звітних даних, що відображаються у такій звітності);

2) спрощення та уніфікацію змісту обов'язкової періодичної звітності (в т. ч. усунення дублювання вимог щодо подання звітних даних, заборона вимагати подання даних, які знаходяться у розпорядженні держави);

3) забезпечення технічних можливостей автоматизованого формування і подання обов'язкової періодичної звітності в електронній формі;

4) звільнення від обов'язку подання періодичної обов'язкової звітності суб'єктом господарювання, який не здійснював діяльності протягом відповідного звітного періоду.

2. Центральні органи виконавчої влади, які уповноважені одержувати від суб'єктів господарювання обов'язкову періодичну звітність, під час проведення функціонального перегляду системи офіційної звітності зобов'язані обґрунтувати необхідність відповідного виду звітності та окремих звітних даних (відомостей, показників), що входять до її складу, або внести пропозиції щодо скасування та/або спрощення такого виду звітності.

3. За результатами функціонального перегляду системи офіційної звітності суб'єктів господарювання Кабінет Міністрів України затверджує вичерпний перелік видів та форми обов'язкової періодичної звітності.

Підлягає скасуванню обов'язкова періодична звітність, яка:

1) не включена до вичерпного переліку видів та форм обов'язкової періодичної звітності, затвердженого Кабінетом Міністрів України;

2) не забезпечена технічними можливостями її подання в електронній формі;

3) дублює звітні дані, які подаються у складі іншої обов'язкової періодичної звітності.

4. Види обов'язкової періодичної звітності суб'єктів господарювання встановлюється законом, а порядок її подання визначається законами або актами Кабінету Міністрів України. Перелік видів та форми обов'язкової періодичної звітності суб'єктів господарювання підлягає періодичному перегляду системи офіційної звітності суб'єктів господарювання на предмет їх доцільності не рідше, ніж раз на три роки. Упродовж періоду між періодичними переглядами форми звітності повинні залишатися сталими і не змінюватися без внесення відповідних зміни до законодавства.

5. У разі якщо уповноваженим державним органом не забезпечено можливість автоматизованого формування і подання обов'язкової періодичної звітності в електронній формі, суб'єкти господарювання звільняються від обов'язку подання відповідних видів і форм звітності.

Стаття 19. Обов'язок держави самостійно отримати інформацію щодо суб'єкта господарювання

1. Отримання інформації суб'єктом владних повноважень без залучення суб'єкта господарювання – обов'язок уповноваженого державного органу або органу місцевого самоврядування самостійно (без залучення суб'єкта господарювання) отримати інформацію (дані, відомості), що необхідні для надання адміністративної послуги суб'єкту господарювання та/або здійснення інших адміністративних процедур щодо суб'єкта господарювання.

2. Отримання інформації, необхідної для надання адміністративної послуги суб'єкту господарювання або здійснення інших адміністративних процедур щодо суб'єкта господарювання, здійснюється суб'єктом владних повноважень самостійно з використанням інформаційно-телекомунікаційних платформ і систем або шляхом звернення до розпорядників (адміністраторів) відповідних офіційних інформаційних ресурсів для отримання інформації (даних), що в них міститься.

3. Кабінет Міністрів України у рамках підвищення ефективності взаємодії суб'єктів владних повноважень забезпечує оперативний доступ до інформації (даних), що міститься в офіційних інформаційних ресурсах (державних реєстрах, відомчих базах даних, інформаційних системах місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, базах даних державних і комунальних підприємств, що належать до сфери управління центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування), та їх системну інтеграцію.

4. Суб'єкт владних повноважень не може вимагати від суб'єкта господарювання документи або інформацію (дані), що перебувають у розпорядженні центральних або місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування (в т. ч. що містяться в офіційних інформаційних ресурсах).

Стаття 20. Цифровізація взаємодії суб'єктів господарювання з державою

1. Цифровізація взаємодії суб'єктів господарювання з державою – забезпечення правових, організаційних і технічних можливостей обігу документів та інформації між суб'єктами господарювання і суб'єктами владних повноважень з усіх питань проходження передбачених законодавством адміністративних процедур (в т. ч. подання обов'язкової періодичної звітності, отримання адміністративних послуг тощо) в електронній формі.

2. Цифрова взаємодія суб'єктів господарювання із суб'єктами владних повноважень може здійснюватися:

1) з використанням електронних засобів та/або інформаційно-телекомунікаційних платформ і систем шляхом подання цифрових копій документів у паперовій формі (в т. ч. форм обов'язкової періодичної звітності або документів, необхідних для отримання адміністративних послуг);

2) на основі електронної інформаційної взаємодії із застосування безпаперової форми документів (в т. ч. документів, які є результатом надання адміністративних послуг) та електронних відомостей про набуття суб'єктами

господарювання права на здійснення певних видів господарської діяльності або провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності.

3. Кабінет Міністрів України у рамках цифровізації взаємодії суб'єктів господарювання із суб'єктами владних повноважень забезпечує:

1) переведення в електронну форму (оцифрування) усіх наявних у розпорядженні суб'єктів владних повноважень документів;

3) координацію, контроль за інформаційним наповненням та інтеграцію офіційних інформаційних ресурсів;

2) технологічний розвиток системи надання адміністративних послуг в електронній формі.

4. Суб'єкт владних повноважень не може вимагати від суб'єкта господарювання документ, що передбачений як результат надання адміністративної послуги або проходження іншої адміністративної процедури, якщо такий документ не може бути отриманий суб'єктом господарювання в електронній формі.

5. У разі відсутності технічних можливостей отримання адміністративної послуги в електронній формі, суб'єкт господарювання має право на здійснення певних видів господарської діяльності або провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності без одержання відповідного документа, що передбачений як результат надання такої адміністративної послуги.

Стаття 21. Убезпечення господарської діяльності замість державного нагляду (контролю)

1. Убезпечення господарської діяльності – вид страхування від можливого завдання шкоди здоров'ю і життю фізичних осіб, шкоди навколишньому середовищу, а також майновим інтересам фізичних і юридичних осіб при настанні певних подій (страхових випадків), пов'язаних з провадженням певних видів господарської діяльності, за рахунок грошових фондів, що формуються зі страхових внесків, які сплачуються суб'єктами господарювання при здійсненні ними господарської діяльності.

2. Для страхування ризиків від провадження видів господарської діяльності суб'єкт господарювання має право укладати договори страхування ризиків (відповідальності та/або майна). Законом можуть визначатися умови застосування суб'єктами господарювання типового договору страхування ризиків (відповідальності/майна).

3. Перелік видів господарської діяльності та ризиків, за якими суб'єктом господарювання можуть укладатися відповідні договори страхування ризиків (відповідальності та/або майна), а також мінімальні розміри страхових премій залежно від ступенів ризику господарської діяльності та страхових випадків встановлюються законом.

4. Орган державного нагляду (контролю) не може ініціювати або здійснювати планових заходів державного нагляду (контролю) діяльності суб'єкта господарювання з питань, які врегульовано діючим договором

страхування ризиків (відповідальності та/або майна), укладеним таким суб'єктом господарювання.

Стаття 22. Саморегулювання господарської (індивідуальної професійної) діяльності

1. Саморегулювання господарської (індивідуальної професійної) діяльності – механізм внутрішньогалузевого/міжгалузевого регулювання у певних сферах господарської або індивідуальної професійної діяльності, що здійснюється відповідно до законодавства суб'єктами такої діяльності через саморегулівні організації на основі затверджених ними внутрішніх документів (правил, стандартів, добровільних угод, кодексів етики тощо), які встановлюють вимоги до здійснення такої господарської (індивідуальної професійної) діяльності.

2. Основними цілями саморегулювання господарської (індивідуальної професійної) діяльності є:

- 1) забезпечення ефективності регулювання або контролю у відповідній сфері або галузі господарської (індивідуальної професійної) діяльності,
- 2) зменшення витрат суб'єктів господарювання на виконання вимог та/або дотримання офіційних процедур, передбачених законодавством;
- 3) забезпечення якості, безпечності і конкурентоспроможності товарів, робіт та послуг, що є результатом або предметом відповідної господарської діяльності.

3. Основні засади і принципи, механізми та форми саморегулювання господарської (індивідуальної професійної) діяльності встановлюються законом та повинні визначати:

1) сфери господарської (індивідуальної професійної) діяльності з урахуванням їх економічних і ринкових особливостей, у яких регулювання господарської діяльності та/або здійснення функцій контролю у відповідних визначених законом обсягах може здійснюватися саморегулівними організаціями;

2) сфери і галузі господарської (сфери індивідуальної професійної) діяльності, види відносин, функції держави, на які не поширюється саморегулювання господарської діяльності;

3) порядок утворення та/або набуття статусу саморегулівної організації, права та обов'язки, порядок забезпечення діяльності саморегулівних організацій.

3. Держава всебічно підтримує розвиток саморегулювання господарської (індивідуальної професійної) діяльності у всіх сферах і галузях, де саморегулівні організації можуть забезпечити більшу ефективність порівняно з державним регулюванням.

Стаття 23. Делегування окремих функцій держави третім особам

1. Делегування окремих функцій держави – визначений законом механізм надання права здійснювати окремі адміністративні функції держави щодо

здійснення контролю у сфері господарської діяльності та надання адміністративних послуг суб'єктам господарювання кваліфікованим третім особам, акредитованим у встановленому законодавством порядку на виконання таких функцій.

2. Законом визначаються перелік функцій держави з надання адміністративних послуг суб'єктам господарювання, а також здійснення контролю у сфері господарської діяльності, що можуть бути делеговані, та умови і порядок їх делегування фізичним та юридичним особам, які не належать до саморегульованих організацій. Перелік державних функцій, право на здійснення яких надається кваліфікованим третім особам, визначається на основі функціонального перегляду управлінських повноважень центральних і місцевих органів виконавчої влади.

3. Суб'єкт господарювання має право самостійно обирати суб'єкта надання адміністративних послуг та/або суб'єкта здійснення відповідних функцій контролю з числа акредитованих третіх осіб, уповноважених у встановленому порядку на виконання таких функцій.

4. Делегування окремих державних функцій з надання адміністративних послуг, а також на здійснення контролю у сфері господарської діяльності фізичним і юридичним особам допускається у межах управлінських повноважень і функцій, які не віднесено законом та актами Кабінету Міністрів України до повноважень державних органів влади.

5. Суб'єкт господарювання може пройти аудиторську перевірку будь-якої з осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність у сфері аудиту у відповідних сферах державного нагляду (контролю) та акредитовані у встановленому порядку уповноваженим органом державного нагляду (контролю).

Якщо за результатами перевірки, проведеної суб'єктом здійснення відповідних функцій нагляду (контролю) з числа акредитованих третіх осіб, аудиторський звіт (висновок) не передбачає доцільності здійснення заходів державного нагляду (контролю) уповноваженими органами державного нагляду (контролю), то такі заходи щодо відповідного періоду діяльності суб'єкта господарювання не здійснюються.

Відповідні контрольні заходи можуть здійснюватися лише у разі, якщо за результатами аудиторської перевірки, проведеної суб'єктом здійснення відповідних функцій нагляду (контролю) з числа акредитованих третіх осіб, передбачається доцільність таких заходів.

6. Порядок акредитації осіб, які належать до суб'єктів здійснення відповідних функцій нагляду (контролю), в т. ч. критерії їх відповідності, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. Сприятливий правовий режим для розширення міжнародної торгівлі

1. Держава гарантує суб'єктам господарювання, що провадять свою діяльність в Україні, правовий режим максимального сприяння міжнародній

торгівлі, який передбачає стабільність і передбачуваність умов здійснення зовнішньоекономічних операцій та ризикоорієнтованість і прозорість застосування будь-яких обмежень щодо їх здійснення.

2. Не допускається погіршення умов експорту (імпорту) товарів, робіт і послуг, запровадження додаткових законодавчих та інших вимог і обмежень порівняно з тими, які встановлені міжнародними договорами України та/або двосторонніми торговельними угодами за участі України.

3. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання обмежується виключно стосовно тих груп товарів, які можуть становити загрозу для національної безпеки або експорт (імпорт) яких суперечить міжнародним угодам України та/або двостороннім торговельним угодам за участі України.

4. Забороняється встановлення будь-якої адміністративної та/або фінансової відповідальності суб'єктів господарювання за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність, окрім тих, які впливають з положень частини третьої цієї статті або безпосередньо стосуються виконання умов зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

5. Валютні обмеження не повинні створювати будь-яких перешкод для укладення і виконання зовнішньоекономічних договорів (контрактів), здійснення операцій експорту (імпорту) товарів, робіт і послуг.

Стаття 25. Свобода руху капіталу та операцій з використанням іноземної валюти

1. Держава гарантує прозорий та сталий режим руху капіталу. Не допускається встановлення будь-яких заходів захисту, окрім випадків нестійкого фінансового стану банківської системи, погіршення стану платіжного балансу України, виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та (або) фінансової системи держави. У разі запровадження таких заходів захисту, встановлений режим обмежень повинен носити тимчасовий характер та має бути скасований після завершення терміну, на який було запроваджено такі заходи.

2. Держава гарантує ризикоорієнтований та співмірний режим здійснення фінансового моніторингу завдяки запровадження узгоджених граничних обмежень щодо сум фінансових операцій, які підлягають/не підлягають заходам з фінансового моніторингу та відповідних граничних обмежень (є-лімітів) щодо сум операцій, до яких не застосовуються вимоги валютного регулювання (контролю).

Граничні обмеження у сфері фінансового моніторингу щодо здійснення фінансових операцій мають застосовувати у межах вимог, які діють у сфері валютного регулювання (контролю).

3. Не допускається зупинення фінансових операцій та інше блокування капіталу суб'єкта господарювання у разі виявлення ознак підозрілих операцій щодо суми операцій, до яких не застосовуються вимоги валютного регулювання (контролю). Суб'єкт первинного фінансового моніторингу

зобов'язаний після виявлення ознак підозрілих операцій щодо суми операцій, до яких не застосовуються вимоги валютного регулювання (контролю) та замороження таких фінансової операції, зобов'язаний повідомити суб'єкта господарювання про виявлені ознаки (без їх розкриття) з метою встановлення всіх об'єктивних обставин та отримання пояснень такого суб'єкта господарювання. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу має право зупинити здійснення таких операцій лише після вивчення документів та пояснень суб'єкта господарювання.

4. Національний банк України, центральні органи виконавчої влади не можуть запроваджувати стосовно діяльності банків та інших фінансових установ додаткові вимоги щодо здійснення валютного контролю та/або фінансового моніторингу (в т. ч. додаткові індикатори підозрілості, вимоги щодо ідентифікації та верифікації клієнтів, кінцевих бенефіціарних власників, здійснення перевірок клієнтів тощо), окрім тих, які встановлені законом.

Стаття 26. Сприятливий правовий режим для розвитку електронної комерції та електронних платіжних послуг

1. Держава створює правовий режим сприяння свободі підприємницької діяльності з використанням інструментів електронної комерції та електронних платіжних послуг шляхом:

1) створення нормативно-правових умов для здійснення господарської діяльності з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем та електронних платіжних систем;

2) спрощення державного регулювання та державного нагляду (контролю) за господарською діяльністю, яка здійснюється з використанням засобів електронної комерції та електронних платіжних засобів;

3) забезпечення автоматизованого формування звітних документів та/або звільнення від обов'язку реєстрації безготівкових розрахункових операцій з використанням електронних платіжних засобів, облік яких ведеться за допомогою банківських та/або електронних платіжних систем.

2. Держава забезпечує впровадження заходів, спрямованих на зменшення адміністративних і трансакційних витрат суб'єктів господарювання (в т. ч. прямих і непрямих комісій) на здійснення та/або реєстрацію безготівкових розрахунків з використанням електронних платіжних засобів.

3. Критерії визначення ризиків та порядок віднесення безготівкових розрахункових операцій з використанням електронних платіжних засобів до таких, що підлягають обов'язковій реєстрації із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій (програмних реєстраторів розрахункових операцій), встановлюються спеціальним законом.

Стаття 27. Сталість та передбачуваність оподаткування господарської діяльності

1. Сталість та передбачуваність системи оподаткування є одним із засобів забезпечення гарантій свободи підприємницької діяльності у сфері державної податкової політики, що передбачає незмінність встановлених правил оподаткування протягом календарного року, а також недопущення та/або визнання неправомірними будь-яких змін податкового законодавства, що погіршують умови здійснення господарської діяльності.

2. Діями, які обмежують гарантії свободи підприємницької діяльності у сфері державної податкової політики (нерезультативне регулювання у сфері державної податкової політики), визнається зміна правил оподаткування, що:

1) має необґрунтований, непланомірний і сегментарний характер та перешкоджає фінансовому плануванню господарської діяльності;

2) ускладнює адміністрування податків і зборів (в т. ч. збільшує витрати суб'єктів господарювання на їх адміністрування);

3) зумовлює збільшення обсягів податкових зобов'язань суб'єктів господарювання перед державним та/або місцевими бюджетами.

Здійснення нерезультативного регулювання у сфері державної податкової політики не допускається. Регуляторні акти, що видавались в рамках реалізації нерезультативного регулювання підлягають скасуванню, а посадові (службові) особи, що виступили ініціаторами їх розробки, несуть відповідальність у порядку, встановленому Законом.

2. Обов'язковою умовою зміни податкового законодавства є попередня оцінка впливу на суб'єктів господарювання, забезпечення їх прав та законних інтересів (в т. ч. прогноз витрат, пов'язаних з виконанням правил оподаткування, адміністрування таких правил суб'єктами господарювання та удорожчання кінцевого продукту та/або послуг для споживачів).

Зміни податкового законодавства (в т. ч. зміни ставок податків і зборів, порядку обчислення та справляння податків і зборів, обсягів пільг з оподаткування) можуть вноситися не пізніше 90 календарних днів до початку нового календарного року, в якому будуть діяти нові правила оподаткування.

3. Не допускається внесення змін до податкового законодавства (в т. ч. щодо запровадження нових податків і зборів, зміни ставок податків і зборів, зміни порядку та/або форми звітності, порядку та строків сплати податків і зборів), якщо такі зміни не передбачають скасування або зниження ставок наявних податків і зборів, що справляються з відповідної категорії суб'єктів господарювання, в рамках коригуючих (компенсуючих) заходів щодо суб'єктів господарювання.

Коригуючі (компенсуючі) заходи мають на меті збалансування податкового навантаження на суб'єктів господарювання та можуть включати зниження розміру ставок окремих податків і зборів, спрощення адміністрування податків і зборів, загальне зниження обсягів податкових зобов'язань суб'єктів господарювання. Перелік і склад коригуючих (компенсуючих) заходів, які застосовуються при зміні податкового законодавства, встановлюється Податковим кодексом України.

Стаття 28. Консультаційна (правова) допомога суб'єктам господарювання

1. Кожен суб'єкт господарювання має право на отримання інформації щодо своїх прав і обов'язків та на безоплатну консультаційну (правову) допомогу в усній або письмовій формі у всіх сферах відносин із суб'єктами владних повноважень та під час здійснення такими суб'єктами будь-яких адміністративних процедур.

2. Суб'єкт господарювання має право на отримання індивідуальних письмових консультацій з питань застосування окремих норм податкового, господарського, цивільного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на суб'єктів владних повноважень.

3. Суб'єкт владних повноважень зобов'язаний надати індивідуальну консультацію без права зміни статусу звернення на отримання індивідуальної консультації на звернення громадян, запит на інформацію або запит про доступ до публічної інформації. Індивідуальна письмова консультація є правовим актом індивідуальної дії, який може використовуватися виключно суб'єктом господарювання, якому надано таку консультацію.

4. У разі якщо звернення суб'єкта господарювання з відповідного питання не містить всієї інформації (відомостей, даних), необхідної для надання повної консультації, суб'єкт владних повноважень має поінформувати суб'єкта господарювання щодо необхідності надання додаткової інформації з посиланням на відповідний нормативно-правовий акт та зазначити подальший порядок надання консультації з питання, що є предметом звернення.

5. Порядок надання суб'єктами владних повноважень, їх посадовими особами консультаційної (правової) допомоги суб'єктам господарювання затверджується Кабінетом Міністрів України відповідно до цього Закону.

РОЗДІЛ III. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ОЦІНКА РЕАЛІЗАЦІЇ

Стаття 29. Відповідальність посадових (службових) осіб держави

1. Посадові (службові) особи суб'єктів владних повноважень за дії або бездіяльність, які віднесено законом до правопорушень у сфері забезпечення реалізації гарантій свободи підприємництва, несуть адміністративну і дисциплінарну відповідальність, встановлену законом.

2. Строки накладення адміністративного стягнення за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення реалізації гарантій свободи підприємництва, а також порядок складення адміністративних протоколів і розгляду справ про адміністративні правопорушення у зазначеній сфері та застосування адміністративних стягнень не повинні створювати будь-які можливості і підстави для уникнення посадовими (службовими) особами встановленої законом відповідальності за вчинені ними правопорушення.

3. Розміри штрафів за правопорушення мають бути співмірними суспільним загрозам і розміру заподіяної шкоди внаслідок їх вчинення.

4. Збитки, заподіяні суб'єкту господарювання внаслідок правопорушення посадової (службової) особи суб'єкта владних повноважень, відшкодовуються у встановленому порядку за рахунок такого суб'єкта владних повноважень.

5. Будь-яка особа, що виявила правопорушення, має право у встановленому порядку звернутися щодо складення адміністративного протоколу про виявлене правопорушення до уповноваженої посадової особи, яка зобов'язана, у разі обґрунтованості такого звернення, скласти відповідний протокол.

6. Справи про адміністративні правопорушення розглядаються посадовими особами, визначеними законом, в т. ч. посадовими особами органів державної влади, які відповідно до цього Закону уповноважені здійснювати контроль реалізації та додержання вимог цього Закону.

Стаття 30. Моніторинг стану забезпечення свободи підприємницької діяльності

1. Оцінка стану та результатів реалізації державної політики забезпечення свободи підприємницької діяльності здійснюється із застосуванням комплексної системи індикаторів (кількісних показників), які характеризують стан досягнення цілей та реалізації засад, встановлених цим Законом (далі – комплексна система кількісних показників).

Комплексна система кількісних показників встановлюється і застосовується Кабінетом Міністрів України та включає такі основні показники:

1) сукупні часові і фінансові (адміністративні) витрати суб'єктів господарювання на виконання вимог регуляторних актів та здійснення усіх передбачених законодавством адміністративних процедур (за всіма сферами господарської діяльності загалом і в розрізі видів, сфер господарської діяльності, галузей економіки тощо);

2) кількість звернень суб'єктів господарювання до суб'єктів владних повноважень (за всіма питаннями загалом і в розрізі характеру звернень, окремими питаннями тощо);

3) кількість скарг суб'єктів господарювання щодо рішень, дій або бездіяльності суб'єктів владних повноважень та їх посадових (службових) осіб;

4) кількість встановлених фактів порушень прав і законних інтересів суб'єктів господарювання у відносинах із суб'єктами владних повноважень та їх посадовими (службовими) особами.

2. Кабінет Міністрів України забезпечує здійснення оцінки адміністративних витрат суб'єктів господарювання, визначених пунктом першим частини першої цієї статті, та періодичне скорочення таких адміністративних витрат в обсягах не менше 5 відсотків протягом кожних п'яти років після набуття чинності цим Законом.

Кабінет Міністрів України щорічно не пізніше 1 березня готує та представляє Верховній Раді України звіт щодо стану розвитку підприємництва за минулий календарний рік. Такий звіт повнен містити дані

щодо основних показників реалізації державної регуляторної політики (в т. ч. результатів здійснення дерегуляції) у сфері господарської діяльності.

3. Посадові (службові) особи суб'єктів владних повноважень, до обов'язків яких належить забезпечення реалізації гарантій свободи підприємництва відповідно до цього Закону, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, підлягають періодичному оцінюванню результатів їх діяльності щодо реалізації засад, встановлених цим Законом.

РОЗДІЛ IV. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

I. Цей Закон набуває чинності з дня, наступного за днем його офіційного опублікування.

II. Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України уповноважити відповідно Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України та Державну регуляторну службу України на здійснення контролю (моніторингу) відповідності норм проєктів актів законодавства у сфері дії цього Закону основним засадам, принципам і вимогам, встановленим цим Законом.

III. Усі законодавчі акти України у сфері дії цього Закону повинні відповідати основним засадам створення сприятливих умов для господарської діяльності в Україні та принципам і вимогам, які встановлені цим Законом.

Закони, інші нормативно-правові акти у сфері дії цього Закону діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

Усі проєкти законодавчих актів у сфері дії цього Закону проходять у встановленому порядку експертизу на відповідність цьому Закону.

IV. Зміна положень цього Закону може здійснюватися виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

V. Встановити, що з дня набуття чинності цим Законом забороняється:

1. Прийняття або ухвалення нормативно-правових актів, які не відповідають засадам і принципам, встановленим цим Законом.

2. Утворення нових органів державного нагляду (контролю), крім випадків, якщо створення таких органів пов'язане з їх реорганізацією (у т. ч. шляхом злиття), з метою упорядкування функцій та організаційного удосконалення системи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

3. Розширення переліку сфер здійснення державного нагляду та контролю за діяльністю суб'єктів господарювання.

4. Розширення переліку форм і видів державного нагляду та контролю у сфері господарської діяльності.

5. Розширення переліку видів господарської діяльності, які підлягають ліцензуванню.

6. Видача ліцензій та усіх видів документів дозвільного характеру, а також здійснення процедур акредитації, сертифікації або включення до державних

реєстрів – у разі відсутності передбаченої цим Законом електронної форми взаємодії суб'єктів господарювання та суб'єктів владних повноважень.

7. Встановлення вимог щодо подання суб'єктами господарювання обов'язкової періодичної звітності – у разі відсутності можливості подання такої звітності в електронній формі.

VI. Встановити, що:

1. З 01 січня 2023 року забороняється здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) за діяльністю суб'єктів господарювання та застосування заходів впливу (санкцій) у вигляді повного або часткового зупинення господарської діяльності без ухвалення судом відповідного рішення у встановленому порядку, за винятком випадків, передбачених законом.

VII. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом підготувати з урахуванням наступних положень цього Розділу та внести на розгляд Верховної Ради України окремі проекти законів про внесення змін до законів України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”, “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”, “Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності”, “Про ліцензування видів господарської діяльності”, “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” щодо реалізації принципів і засад, встановлених цим Законом.

VIII. Національному банку України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до Закону України “Про валюту і валютні операції” щодо реалізації принципів і засад, встановлених цим Законом.

IX. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом провести функціональний перегляд документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності за критеріями їх доцільності, обґрунтованості і ефективності та за результатами перегляду підготувати і внести на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до законодавчих актів щодо скасування окремих документів дозвільного характеру або їх заміни іншими засобами державного регулювання.

X. Забезпечити здійснення комплексу наступних заходів для реалізації цього Закону:

1. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо ризикоорієнтованості державного регулювання та контролю у сфері господарської діяльності:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) реалізувати передбачені цим Законом заходи щодо запровадження ризикоорієнтованого механізму у сфері ліцензування господарської діяльності,

дозвільної системи і видачі документів дозвільного характеру та державного нагляду і контролю у сфері господарської діяльності, в т. ч.:

затвердити Методику визначення ступенів ризику діяльності суб'єктів господарювання у конкретних сферах господарської діяльності, систему критеріїв для їх визначення та розробити і затвердити Перелік допустимих заходів державного нагляду (контролю) за діяльністю суб'єктів господарювання залежно від їх приналежності до ступенів ризику від господарської діяльності у конкретних сферах;

підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проекти змін до законів України щодо запровадження ризикоорієнтованого механізму у сфері ліцензування господарської діяльності, дозвільної системи і видачі документів дозвільного характеру, державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;

забезпечити підготовку змін до власних та відомчих нормативно-правових актів, які визначають порядок видачі ліцензій, документів дозвільного характеру та інших підтвердних документів, а також відповідні заходи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

2. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо упорядкування та перегляду регуляторного середовища для здійснення господарської діяльності:

1) Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” щодо визначення обов'язку регуляторних органів при підготовці і прийнятті нового регуляторного акта забезпечити скасування або внесення пропозицій про скасування діючих регуляторних актів (їх положень і норм), які суперечать положенням нового регуляторного акта та/або ускладнюють регуляторне середовище у відповідній сфері господарської діяльності (в т. ч. втратили актуальність, призводять до дублювання та/або неузгодженості (колізійності) регулювання одних і тих самих питань і відносин та/або до неоднозначного (множинного) трактування положень регуляторних актів тощо), а також щодо обов'язку Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування переглядати на предмет скасування регуляторні акти, щодо яких розробник нового регуляторного акта вніс обґрунтовані пропозиції щодо їх скасування;

б) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” щодо:

визначення критеріїв відповідності регуляторних актів принципам державної регуляторної політики, порядку перегляду регуляторних актів та приведення їх у відповідність із принципами державної регуляторної політики;

визнання неправомірними та скасування в адміністративному або судовому порядку регуляторних актів (їх окремих положень), які згідно встановлених

критеріїв визнано такими, що не відповідають принципам державної регуляторної політики;

визначення порядку скасування регуляторного акта, який визнано неефективним за результатами періодичного відстеження або перегляду, відповідно до положень цього Закону;

визначення додаткових повноважень уповноваженого центрального органу виконавчої влади, передбачених цим Законом, щодо здійснення моніторингу діяльності регуляторних органів, застосування заходів щодо приведення регуляторних актів у відповідність з принципами державної регуляторної політики, ініціювання скасування регуляторних актів, які не відповідають принципам державної регуляторної політики або які визнано неефективними;

в) забезпечити розробку та затвердження:

Методики проведення моніторингу відповідності принципам державної регуляторної політики регуляторних актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування;

Методики проведення періодичного перегляду регуляторних актів міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування;

Форми висновку уповноваженого центрального органу виконавчої влади щодо визнання за результатами моніторингу результативності регуляторного акта таким, що виявився неефективним, та/або щодо встановлення невідповідності запланованого, підготовленого або діючого регуляторного акта принципам державної регуляторної політики;

г) забезпечити внесення зазначених змін до положень про центральні та місцеві органи виконавчої влади, які виконують регуляторні функції у сфері господарської діяльності;

д) забезпечити внесення змін до Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади щодо встановлення повноважень Міністерства юстиції України (його органів) під час державної реєстрації нових регуляторних актів здійснювати перевірку дотримання вимог цього Закону щодо забезпечення одночасно з прийняттям нового регуляторного акту скасування або внесення пропозицій про скасування діючих регуляторних актів (їх положень і норм).

3. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо обмеження контрольного втручання держави у господарську діяльність:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проєкт закону про внесення змін до законів України щодо:

порядку ініціювання та здійснення позапланового заходу державного нагляду та контролю діяльності суб'єкта господарювання органом державного нагляду (контролю) виключно на підставі рішення суду про надання дозволу на здійснення такого заходу, крім випадків, передбачених цим Законом;

визначення порядку звернення органу державного нагляду (контролю) щодо підтвердження правомірності підстав для здійснення позапланового заходу державного нагляду та контролю і надання дозволу на його здійснення;

запровадження заборони на здійснення будь-яких позапланових заходів державного нагляду (контролю) без рішення суду про надання дозволу на застосування таких заходів;

порядку відшкодування шкоди, завданої суб'єкту господарювання, внаслідок неправомірних дій органу державного нагляду (контролю);

в) забезпечити розробку та затвердження:

Порядку вилучення та повернення суб'єкту господарювання виробничих засобів, обладнання, матеріалів, документів та (або) інших носіїв інформації у разі здійснення заходів державного нагляду (контролю) до ухвалення судового рішення;

Методику визначення розміру шкоди, завданої суб'єкту господарювання внаслідок неправомірних дій органу державного нагляду (контролю).

4. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо пріоритетності здійснення сервісної функції держави:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проєкт закону про внесення змін до законів України щодо переорієнтації органів державного нагляду та контролю з контрольної на сервісну функції та щодо реалізації інших засад, встановлених цим Законом;

б) розробити і затвердити програму заходів з організаційно-технологічного розвитку і технічної модернізації системи інформаційно-консультаційної підтримки суб'єктів господарювання на основі різних форм консультування, сучасних технологій та інформаційно-комунікативних систем.

в) забезпечити підготовку та внесення змін до власних та відомчих нормативно-правових актів щодо трансформації контрольної функції органів державного нагляду (контролю) у сервісну функцію згідно із засадами цього Закону.

5. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо запобігання безпідставному зупиненню господарської діяльності:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проєкт закону про внесення змін до законів України щодо:

застосування заходу реагування (санкції) у вигляді повного або часткового зупинення господарської діяльності виключно на підставі рішення суду;

визначення порядку звернення органу державного нагляду (контролю) щодо підтвердження правомірності підстав для повного або часткового зупинення господарської діяльності у разі здійснення невідкладних заходів щодо усунення загроз життю і здоров'ю людей, довкіллю та/або загроз національній безпеці України;

відшкодування шкоди, завданої суб'єкту господарювання неправомірними діями органу державного нагляду (контролю) під час застосування заходу реагування (санкції) у вигляді повного або часткового зупинення господарської діяльності;

в) забезпечити розробку та затвердження Методики визначення розміру шкоди, завданої суб'єкту господарювання внаслідок неправомірних дій органу державного нагляду (контролю) під час застосування заходів реагування (санкцій).

6. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо спрощення умов започаткування та ведення господарської діяльності:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) затвердити вичерпні переліки видів господарської діяльності та дій щодо здійснення господарської діяльності, право на які залежно від ступенів ризиків може набуватися із застосуванням загальної та спрощеної процедур ліцензування або одержання документів дозвільного характеру;

б) забезпечити проведення функціонального перегляду переліку ліцензій, документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності та інших документів, що містять ознаки дозвільної процедури (погоджень, рішень, декларацій, витягів з реєстрів (щодо реєстрації, включення/виключення з реєстру), сертифікатів, свідоцтв тощо) з метою аналізу обґрунтованості і ефективності їх застосування, оптимізації їх форми і змісту, та сформулювати за результатами такого перегляду перелік ліцензій, документів дозвільного характеру, інших документів, застосування яких є невиправданим, недоцільним та/або не відповідає встановленим ризикам чи створює невиправдані перешкоди для суб'єктів господарювання;

в) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів про внесення змін до законів України та інших нормативно-правових актів щодо:

створення можливості подання суб'єктами господарювання необхідних документів та одержання ліцензій, документів дозвільного характеру та інших документів в електронній формі та спрощення процедур і скорочення строків видачі таких документів відповідно до положень цього Закону;

застосування залежно від існуючих ризиків господарської діяльності спрощених процедур ліцензування та одержання документів дозвільного характеру;

визначення порядку зупинення/відновлення процедур видачі ліцензій, документів дозвільного характеру уповноваженими органами, які не запровадили системи критеріїв оцінки ступеню ризику у відповідних сферах і за відповідними видами господарської діяльності;

скасування ліцензій, документів дозвільного характеру, які за результатами їх функціонального перегляду визнано такими, що є невиправданими і недоцільними та/або не відповідають встановленим ризикам;

г) забезпечити розробку та затвердження спрощених процедур видачі ліцензій, документів дозвільного характеру, підтверджених та інших документів у відповідних сферах регулювання господарської діяльності;

д) забезпечити розробку та запровадження органами ліцензування та дозвільними органами системи критеріїв оцінки ступеню ризику за відповідними діями щодо здійснення господарської діяльності та видами господарської діяльності.

7. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо звільнення суб'єкта господарювання від відповідальності за незначні порушення:

1) Кабінету Міністрів України разом протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів про внесення змін до законів України щодо звільнення суб'єкта господарювання від відповідальності за незначні порушення вимог чинного законодавства у сфері господарської діяльності.

8. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо розширення застосування принципу мовчазної згоди:

1) Кабінету Міністрів України разом протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до законів України щодо розширення застосування принципу мовчазної згоди відповідно до цього Закону;

б) затвердити порядок взаємодії суб'єктів надання адміністративних послуг та спеціально уповноваженого органу з питань дозвільної системи щодо забезпечення реалізації принципу мовчазної згоди та форми відповідного документа, що є підставою для провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності за принципом мовчазної згоди;

в) затвердити порядок здійснення моніторингу та контролю дотримання і належного застосування суб'єктами надання адміністративних послуг принципу мовчазної згоди та реагування на виявлені порушення.

9. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо розширення застосування декларативного принципу:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до законів України щодо:

визначення переліку дій щодо здійснення господарської діяльності та видів господарської діяльності, право на які може набуватися за декларативним принципом замість одержання документа дозвільного характеру;

визначення переліку дій щодо здійснення господарської діяльності та видів господарської діяльності, за якими суб'єкт господарювання може розпочати відповідну діяльність за декларативним принципом (без одержання документа дозвільного характеру) з одночасним зобов'язанням одержати відповідний документ дозвільного характеру протягом трьох місяців з моменту подання декларації уповноваженому органу;

порядку набуття суб'єктом господарювання права на провадження певної господарської діяльності без одержання відповідного документа дозвільного характеру шляхом подання відповідної декларації.

10. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо спрощення офіційної звітності суб'єктів господарювання:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) провести функціональний перегляд обов'язкової періодичної звітності суб'єктів господарювання, що передбачатиме такі заходи:

спрощення та уніфікацію змісту обов'язкової періодичної звітності, яка має бути обґрунтованою і не вимагати подання звітних даних, що є у розпорядженні держави;

скорочення обсягів звітних даних до рівня, достатнього для здійснення відповідних функцій держави;

встановлення обґрунтованого і вичерпного переліку видів та форм обов'язкової періодичної звітності;

вироблення нових оптимізованих форм обов'язкової періодичної звітності; забезпечення технічних можливостей автоматизованого формування і подання обов'язкової періодичної звітності в електронній формі;

2) Кабінету Міністрів України протягом двох місяців після проведення функціонального перегляду обов'язкової періодичної звітності суб'єктів господарювання розробити і затвердити:

вичерпний перелік видів та форм обов'язкової періодичної звітності, які вважаються такими, що пройшли функціональний перегляд і є обґрунтованими;

нові оптимізовані форми обов'язкової періодичної звітності, яка пройшла функціональний перегляд;

3) Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців після затвердження вичерпного переліку видів та форм обов'язкової періодичної звітності, які вважаються такими, що пройшли функціональний перегляд і є обґрунтованими:

а) розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів щодо:

оптимізації обсягів і періодичності подання звітності, що включена до вичерпного переліку видів та форм обов'язкової періодичної звітності, які вважаються такими, що пройшли функціональний перегляд і є обґрунтованими;

скасування обов'язкової періодичної звітності, яка:
не включена до вичерпного переліку видів та форм обов'язкової періодичної звітності, які вважаються такими, що пройшли функціональний перегляд і є обґрунтованими;

не забезпечена технічною можливістю її подання в електронній формі;

б) забезпечити внесення зазначених змін до нормативно-правових актів України, які стосуються формування та подання обов'язкової періодичної звітності.

11. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо розширення застосування безпаперової форми документів, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання, що регулюється законодавством:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проекти змін до законів України щодо розширення застосування безпаперової форми документів, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання, що регулюється законодавством, які передбачать:

обов'язок органів ліцензування, дозвільних органів, органів державного нагляду (контролю) та регуляторних органів щодо забезпечення можливості одержання і подання суб'єктом господарювання документів (в т. ч. періодичної звітності) в електронній формі;

обов'язок створення уповноваженими органами технічних можливостей для подання суб'єктами господарювання в електронній формі декларацій про наміри провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності, відповідність господарської діяльності (в т. ч. матеріально-технічної бази) вимогам законодавства, а також для подання в електронній формі необхідних документів для одержання ліцензій, документів дозвільного характеру тощо;

порядок зупинення/відновлення процедур видачі ліцензій та документів дозвільного характеру уповноваженими органами у разі відсутності технічної можливості їх одержання у електронній формі;

порядок підтвердження правомірності господарської діяльності, для здійснення якої вимагається одержання відповідних ліцензій та документів дозвільного характеру, щодо яких не створено технічної можливості їх одержання у електронній формі;

автоматичне скасування періодичної звітності у разі відсутності технічної можливості її формування та подання у електронній формі;

б) забезпечити розробку та внесення змін до власних та відомчих нормативно-правових актів щодо створення правових, організаційних та технічних умов для забезпечення обігу документів в електронній формі між уповноваженими органами та суб'єктами господарювання в усіх випадках їх взаємодії та при здійсненні будь-яких адміністративних процедур, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання, що регулюється законодавством.

12. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо цифровізації адміністративних послуг для суб'єктів господарювання:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до законів України щодо запровадження цифровізації адміністративних послуг для суб'єктів господарювання, що передбачать:

переведення процедур надання адміністративних послуг для суб'єктів господарювання (в т. ч. процедур ліцензування, дозвільних процедур, подачі обов'язкової періодичної звітності тощо) в електронну форму;

вимоги до переліку, порядку і способу подання документів, необхідних для отримання адміністративної послуги суб'єктами господарювання, в електронній формі, а також умови отримання адміністративної послуги та вичерпні підстави відмови у її наданні, переоформлення, продовження дії;

б) забезпечити розробку та затвердити Технологічні стандарти якості надання адміністративних послуг для суб'єктів господарювання;

в) здійснити заходи зі створення, інтеграції та модернізації інформаційно-телекомунікаційних систем для забезпечення технічних можливостей подання суб'єктами господарювання необхідних документів та отримання адміністративних послуг в електронній формі.

13. Для забезпечення реалізації положень цього Закону про покладення на суб'єктів надання адміністративних послуг обов'язку щодо самостійного отримання необхідної інформації (документів):

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) розробити та забезпечити реалізацію Плану організаційно-технічних заходів щодо інтеграції інформаційно-телекомунікаційних систем, необхідних для цифровізації взаємодії суб'єктів господарювання із суб'єктами владних повноважень та взаємодії суб'єктів владних повноважень відповідно до положень цього Закону;

б) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до законів України щодо:

покладення на суб'єктів надання адміністративних послуг для суб'єктів господарювання обов'язку щодо самостійного отримання необхідної інформації (документів), необхідних для надання таких послуг (в т. ч. шляхом автоматизованого доступу до інтегрованих інформаційних систем, які перебувають у розпорядженні суб'єктів владних повноважень);

самостійного здійснення (одержання) суб'єктом надання адміністративної послуги погоджень, висновків, експертиз тощо, необхідність яких передбачена чинним законодавством як умова надання такої послуги;

в) забезпечення розробки та затвердження змін до власних та відомчих нормативно-правових актів щодо обов'язковості створення технічних можливостей для оперативного доступу органів ліцензування, дозвільних органів, інших суб'єктів надання адміністративних послуг для суб'єктів господарювання, органів державного нагляду (контролю) до повного обсягу даних (інформації), що перебувають у розпорядженні суб'єктів владних повноважень, в т. ч. підприємств, що належать до сфери їх управління, для використання таких даних (інформації) при здійсненні такими органами покладених на них повноважень і функцій;

2) Кабінету Міністрів України протягом одного року з дня набуття чинності цим Законом:

а) забезпечити впровадження передбаченої цим Законом заборони органам державної влади (органам державного нагляду (контролю), органам ліцензування, дозвільним органам) вимагати від суб'єктів господарювання надання будь-яких

даних (інформації), якщо ці дані (інформація) перебувають у розпорядженні суб'єктів владних повноважень або можуть бути отримані ними самостійно.

14. Для забезпечення максимального інформаційного наповнення державних електронних реєстрів (інших державних електронних баз даних у тому числі тих, які створені і функціонують на рівні областей, районів і територіальних громад):

1) Кабінету Міністрів України з дня набуття чинності цим Законом:

а) забезпечити здійснення комплексу організаційно-технічних заходів щодо переведення в електронну форму (оцифрування) усіх наявних у розпорядженні суб'єктів владних повноважень, а також державних і комунальних підприємств, які належать до сфери їх управління, підтверджуючих та/або правовстановлюючих документів, які стосуються суб'єктів господарювання (в т. ч. їх статусу, діяльності, прав та зобов'язань).

15. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо подання і отримання інформації (документів) на основі інтегрованих інформаційно-телекомунікаційних систем (у тому числі Єдиного державного веб-порталу електронних послуг):

1) Кабінету Міністрів України протягом одного року з дня набуття чинності цим Законом:

а) забезпечити удосконалення технічних засобів доступу та комплексну інтеграцію і розширення функціональності інформаційно-телекомунікаційних систем, необхідних для цифровізації взаємодії суб'єктів господарювання із суб'єктами владних повноважень та взаємодії суб'єктів владних повноважень відповідно до положень цього Закону.

16. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо пріоритетності страхування ризиків (відповідальності та/або майна) при здійсненні господарської діяльності:

1) Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) визначити та затвердити вичерпні переліки видів (сфер) господарської діяльності та ризиків (відповідальності та/або майна), за якими можуть укладатися суб'єктом господарювання відповідні договори страхування ризиків (відповідальності та/або майна);

б) підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до законів України щодо недопущення здійснення заходів державного нагляду (контролю) з питань, які врегульовані укладеними договорами страхування ризиків (відповідальності та/або майна), зокрема щодо:

пріоритетності страхування ризиків (відповідальності та/або майна) при здійсненні господарської діяльності;

запровадження Електронного реєстру договорів страхування ризиків (відповідальності та/або майна) та забезпечення його повноцінного функціонування;

затвердження форми типового договору страхування ризиків (відповідальності/ майна) та мінімальних розмірів страхової суми відповідно до ступенів ризику.

17. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо виключності компетенції органу державного нагляду (контролю):

1) Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) забезпечити проведення функціонального аналізу ризиків у сферах господарської діяльності та відповідних обсягів повноважень з державного нагляду (контролю) з метою їх узгодження і збалансування та забезпечення їх пропорційності (в т. ч. аналіз діяльності органів державного нагляду (контролю) на предмет перевірок однакових питань і об'єктів регулювання та контролю, та за результатами проведеного аналізу скоротити обсяги і кількість заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності за принципом “один ризик – один орган”;

б) розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проєкт закону щодо усунення дублювання контрольних функцій у сфері державного нагляду та контролю, ліквідації органів державного нагляду (контролю), функції яких дублюються з іншими уповноваженими органами державного нагляду (контролю) в одній і тій самій сфері господарської діяльності (визначення одного уповноваженого контрольного органу у кожній зі сфер).

18. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо забезпечення саморегулювання господарських відносин та делегування окремих державних функцій саморегулювним організаціям:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом:

а) розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проєкт закону про саморегулювні організації та делегування повноважень (функцій) центральних і місцевих органів виконавчої влади, в якому передбачити норми щодо:

визначення сфер господарської діяльності, у яких частина функцій держави може делегуватися профільним саморегулювним організаціям (незалежним третім особам);

надання розширених повноважень саморегулювним організаціям (в т. ч. незалежним третім особам, акредитованим у встановленому порядку) в різних сферах державного регулювання господарської діяльності;

визначення переліку державних функцій, які мають у встановленому порядку делегуватися у разі наявності саморегулювної організації або визначення на конкурсних засадах незалежної третьої особи, яка підтвердила свою спроможність технічно забезпечувати виконання таких функцій;

недопущення делегування зазначених функцій у сферах, що належать до виключної компетенції держави;

б) Кабінету Міністрів України після прийняття Закону України про саморегулювні організації забезпечити передачу до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про організації, що набули статусу саморегулювних організацій, та про делегування таким організаціям повноважень з контролю та/або регулювання господарських відносин.

19. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо делегування окремих функцій держави акредитованим третім особам:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону щодо делегування окремих функцій державних органів акредитованим третім особам, що передбачить:

перелік державних функцій з надання адміністративних послуг, здійснення державного контролю та нагляду у сфері господарської діяльності, що можуть бути делеговані акредитованим третім особам;

умови і порядок делегування окремих функцій державних органів фізичним та юридичним особам;

порядок акредитації третіх осіб, яким надається право виконання окремих державних функцій з надання адміністративних послуг, здійснення державного контролю та нагляду у сфері господарської діяльності;

право вибору суб'єкта надання адміністративних послуг та/або суб'єкта здійснення відповідних функцій контролю з числа акредитованих третіх осіб, уповноважених на виконання таких функцій;

перелік державних функцій, які віднесено до виключних повноважень держави та які не підлягають делегуванню акредитованим третім особам;

2) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом розробити та затвердити Порядок акредитації осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність у сфері аудиту у відповідних сферах контролю господарської діяльності, та критерії їх відповідності.

20. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо усунення перепон у доступі суб'єктів господарювання до засобів судового захисту своїх прав та законних інтересів:

1) Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набуття чинності цим Законом підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону щодо звільнення суб'єктів владних повноважень, фізичних осіб, суб'єктів господарювання та їх об'єднання від сплати судового збору під час розгляду справи з питань скасування регуляторних актів (їх окремих положень), які не відповідають принципам державної регуляторної політики та/або обмежують гарантії свободи підприємництва.

21. Для забезпечення реалізації положень цього Закону щодо забезпечення доступу суб'єктів господарювання до консультаційної (правової) допомоги:

1) Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набуття чинності цим Законом підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до законів України щодо забезпечення доступу суб'єктів господарювання до консультаційної (правової) допомоги.

**Голова
Верховної Ради України**